

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות ב.

עין משפט גר מצוה

א א מיי פ"ו מהל' יבוס
הלכה ד' סנה ע"ז א'
טו"ע ע"ד א"ע סימן קעג
ספ"ק א:

תוספות ישנים

המש עשרה נשים פוטרות
לרבותיהן. יש מקשים אמאי
מתחיל סדר נשים ביבמות
דהא אחולי פורענותא לא
מתחילין (ב"ב ד' ט'): והרי
היה לנו להתחיל קדושין
וכמוצות וגיטין ואח"כ
יבמות. ונראה משום דכמי
(ישעיה לג) והיה אמונת
עתך חוסן ישועות ואמרו
עקר זה סדר מועד חוסן זה
סדר נשים ואח"כ סדר נשים
הוא סדר מועד
דמסיים במסכת מועד קטן
א' דהו פורענותא לך
התחיל סדר נשים במסכת
יבמות ומסמך פורענותא
לפורענותא כדלמרינן פ"ק
השופטין (ב"ב ד' ט'):
דמסמך מלכס דסופיה
פורענות לרביה ודלביה
פורענות. ו' מי מיי מפגש
מתלה אחו אשה אקורה
ואחו אשה מותרת והדר
מפגש ודלביה מילי דנשים.
ועוד י"ל משום דהא מנהו
ראשונה שאירעה נשים
דכתיב בתנ"ך (בראשית
לח) הן כל אשה אחיך ויבס
אחות: (א) ועוד י"ל משום
דבעי למתני לקמן שש
עבירות חמורות מאלו קרי
לכו נשים א"י לא מלי
למתני עבירות משום דאי
הוה מני עבירות לא הוה
דישין למעוטי דרב ורב
אפי' דלכא למימר דהאי
דלא מני להו משום דלאו
עבירות נינהו לכן מנה משם
ע"פ נשים: (ב) א"ל לקמן
רוצה לומר הכי בנשואין
קמייירי כלומר במקום
דשין נשואין קמייירי אבל
במקום דלא שין רק אונסין
לא קמייירי ובתו שייכת
בנשואין וא"ל קמייירי בה
מתני' וא"ל מנה לן הא
דפריש בין ממנו בין מחמת
לדמא דווקא אשה ובתה
אבל לא בתו ואין לומר
דנפקא ליה מכל שכן דהא
אמרין בפ"ב (בב): אין
עושין מן הדין גבי אחותו
דלא יליפין בת אביו ובת
אמו מ"ש דבת אביו או בת
אמו. וי"ל שאני (הכא)
(הכא) דכתיב מולדת בת
או מולדת חוץ ומתרגמינן
בת אבין דילדא מן אבין
מן אחתה אחרינהו או בת
אבין דאחילדא מנגבר
אחוקן. משמע דקרא לא
מייירי רק בבת אביו או בת
אמו לחד אבל הכא לא
כתיב מעוטא וא"ל שפיר
נפקא לן בתו מחמתו מ"ש
דבת אשתו שאניה בתו ואין
זה רק גלוי מלחא בעלמא
(א) דודאי משמע בכל ענין:
(ב) והבא בירושלמי (פ"ב)
דבכורים וכן שאלת חב"מ
מודיעו שחייב כרת פירוש
משום שכבר עבר חמשים
ומשי דמת פתחוס וכו'
ומ"ל פיר' לימא שנינו יהיו
נכמרים לפירוש הקונטרס
דכרת הוי כמו עבירי אבל
לפירוש דפרישתו ניחא ויש
לדמות דמייירי התם שאין לו
נשים או שיש לו נשים
גדולים (ד) שאין מתים בעון
אביהם (שבת לב): לפי
שאין אחוזים מעשה
אבותיהם ביניהם ותו לא
חיי להו להילד. ועוד יש
להביא [באיה] מדלמרינן
במ"ק כ' היולת בן חמשים
עבדלח יומא טבא גרובין

חמש עשרה נשים פוטרות. אר"י ללא מלי למינקט עריות
דקמני כסיפא אחת מכל העריות האלו שש עריות
חמורות מאלו (לקמן ד' יא). משום דלמרינן בגמ' (לקמן ד' ג): מנינא
אתא למעוטי כרת סוטה וזרת אילונית וממאנת ומזויר גרושתו ואי
הוה תני עריות הוה משמע דלמעוטי:

עריות ללא קא חשיב קאמי א):
עד סוף העו"ב. הכא לא שייך
למייפרך כיון דמנהא עד סוף
העולם כרות כרותיהן ל"ל כדפרישין
בהכותב (כמוצות ד' פג): כיון דמנהא
עד סוף העולם פירות פירותיהן ל"ל
דהתם ודאי בהכותב לא היה כר"י
לכמוז שניהם אבל הכא אורחיה
דמנהא למיתני לא זו אף זו וא"ל
וכיון דמני כרות כרותיהן עד סוף
העולם למה לי דהכי דייק בתמורה
פרק אלו קדשים (ד' פ): כיון דמנהא
ולד ולדן עד סוף העולם ל"ל ואר"י
דהתם כיון דלשמעוטיין דולד ולדן
קרב שלמים ממילא שמעינן דה"ה
עד סוף העולם כיון דלא חייש

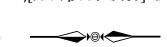
לשמא יגדל מהם עדרים עדרים הם ר"ל אבל הכא ס"ל
לכרות כרותיהן אפ"י טפי לא כר' דמללרור דרשין להו וללרור
משמע מתני שני רישין ואפ"י לרב אפי' דנפקא ליה כרת כרה
מסבדא לקמן בפירקין (ד' יא). מ"מ איטריך למנהא לאשמעוטיין דלא
תיסק אדעתין למימר דמללרור נפקן ועוד אמר' לרב אפי'
מני כרת כרה נפקא מללרור דהא בגמ' קמני בהדיא בשמעתינן
(לקמן ד' ג): כרות כרותיהן מנין מ"ל ללרור ולא ללרור ולקמן (ד' יא).
דקא בעי מנה"מ לא אלרות כרותיהן קאמר דבהדיא דריש להו
רבי יהודה דכולהו משמעתי מללרור ורב אפי' סבר דמללרור לא
גמ' דמללרור אפ"י כר' דמללרור אפ"י כר' דמללרור אפ"י כר' דמללרור
מאסור כרה אחרת דמקום ערוה קיימא: **ב"ב**. פי' בקונטרס בתו מאנוסותו דאי
מנאסותו היינו בת אשתו דלא גרעה למנהא שיהא
בתו ולפי זה הא דקאמר בגמ' (לקמן ד' ט): רבי יהודה מתרגם מממותו
ואילך הא דמני ר' חייא בכולן אני קורא בהן האסורה לזה מותרת לזה
אבל שיתא צבי דרישא לא משום דבתו כיון דבאונסין קא משכחת לה
בנשואין קמייירי באונסין לא קמייירי לא כמו שפירש בקונטרס
דלמתינתין קאי הא דקאמר בנשואין קמייירי ולא באונסין דא"כ היינו
בת אשתו וכדלמרינן נמי לקמן (ד' ט): מנא אמו אילימא נשואת
אביו היינו אשת אביו ועוד דבהדיא אמר בגמרא בתו הוואיל ואמי
מדרשא חביבא ליה והיינו בתו מאנוסותו ועוד לאצ"י דלמרינן דרבי
חייא אכולה מתניתין קאי ע"כ איירי באונסין אלא יש לפרש בנשואין
קמייירי ר' חייא דהכי משמע מילתיה דרבי חייא בכולן אני מואל בהם
ביתר וברגילות האסורה לזה מותרת לזה אבל מתניתין איירי
ספיר באונסין (א) ונראה לר"י דליכא למימר דמתניתין דקמני בתו
איירי באונסין ולא קאמר בגמרא כיון דבתו בנשואין לא משכחת לה
בנשואין לא מלי קאי בתו אפ"י משכחת לה בנשואין לא מלי קאי
אכולה צבי דמנא: **אשת אחיו באמו**. משמע הכא באשת אחיו מאמו
ש"פ (לקמן ע"פ נשים: (ב) א"ל לקמן ע"פ נשים: (ב) א"ל לקמן
רוצה לומר הכי בנשואין קמייירי כלומר במקום דשין נשואין
קמייירי אבל במקום דלא שין רק אונסין לא קמייירי ובתו שייכת
בנשואין וא"ל קמייירי בה מתני' וא"ל מנה לן הא דפריש בין ממנו
בין מחמת לדמא דווקא אשה ובתה אבל לא בתו ואין לומר
דנפקא ליה מכל שכן דהא אמרין בפ"ב (בב): אין עושין מן הדין
גבי אחותו דלא יליפין בת אביו ובת אמו מ"ש דבת אביו או בת
אמו. וי"ל שאני (הכא) (הכא) דכתיב מולדת בת או מולדת חוץ
ומתרגמינן בת אבין דילדא מן אבין מן אחתה אחרינהו או בת
אבין דאחילדא מנגבר אחוקן. משמע דקרא לא מייירי רק בבת
אביו או בת אמו לחד אבל הכא לא כתיב מעוטא וא"ל שפיר
נפקא לן בתו מחמתו מ"ש דבת אשתו שאניה בתו ואין זה רק
גלוי מלחא בעלמא (א) דודאי משמע בכל ענין: (ב) והבא בירושלמי
(פ"ב) דבכורים וכן שאלת חב"מ מודיעו שחייב כרת פירוש משום
שכבר עבר חמשים ומשי דמת פתחוס וכו' ומ"ל פיר' לימא שנינו יהיו
נכמרים לפירוש הקונטרס דכרת הוי כמו עבירי אבל לפירוש
דפרישתו ניחא ויש לדמות דמייירי התם שאין לו נשים או שיש לו
נשים גדולים (ד) שאין מתים בעון אביהם (שבת לב): לפי שאין
אחוזים מעשה אבותיהם ביניהם ותו לא חיי להו להילד. ועוד יש
להביא [באיה] מדלמרינן במ"ק כ' היולת בן חמשים עבדלח יומא
טבא גרובין

חמש עשרה נשים פוטרות לרבותיהן. כדמני [סיפא] שאל
היתה אחת מהן נשואה לאחיו ולו אשה אחרת ומת
בלא בנים שתייהן פוטרות. וטעמא יליף בגמרא (ג): **ולרוב לרבותיהן
עד סוף העולם**. במתני' מפרש: **המוסר**. שמת בעלה ונשאה
אחיו ומת בלא בנים: **ואם המוסר
ואם חמוי**. שתייהן אסורות לו משום
ערוה דכתיב (ויקרא יח) ערות
אשה ובתה לא תגלה את בת בנה
ואת בת בתה ויש בכלל זה חמותו
ואם חמותו ואם חמוי דמפרש
(ואילן) באלו הן הנשפין (סנהדרין
ד' עה). ובתו (א) ובתו בתו (ב) דהכא
בבתו מאנוסותו קמייירי וכן בתו
ובת בנה דלילו בתו מאשמו היינו
בת אשתו כיון דכתיב (ויקרא יח) אשה
ובתה לא שגא ממנו ל"ש מאיש
אחר אבל בתו מאנוסותו לא ילפא
ליה מהכא דאשה ע"י קדושין משמע
שהוא אישות ומקרא אחרינהו נפקא
דמפרש בגמרא (א): **אחוסו מאמו**.
שנשאת לאחיו מאביו ומת וכן אחות

אמו שנשאה אחיו מאביו שאין חיוב יבוס אלא בנשואין מן האב
דכתיב (דברים ה) כי ישבו אחים יחדו * וילפינן אהוה אהוה מצבי
יעקב מנה להלן מן האב אע"פ שאין מן האם ה"ל ל"ש: **ואם אחיו
מאמו**. שמת ונשאה אחיו מאביו שיהיה נכרית אכלו ומת בלא בנים
ונפלה לפני יבס זה לייבוס אסורה לו לפי שהיתה אשת אחיו מאמו
תחלה ואסורה לו עולמית דכתיב (ויקרא יח) ערות אחיך ודרשין
לה בפ' הבא על יבמתו (לקמן ד' טה). אחיך בין מן האב בין מן האם:
ואשת

בביתא מללרור אלא על אפי' הן מואל דמתניתין קאי ואמר רב
משמע אלא תרי ואפילו הן מואל מסבדא נפקי דלרעה מ"ט אסורה כל כך
אסורה כל כך דאסורה גמ' פ' בקונטרס בתו מאנוסותו דאי מנאסותו
היינו בת אשתו דלא גרעה למנהא שיהא בתו ולפי זה הא דקאמר בגמ'
(לקמן ד' ט): רבי יהודה מתרגם מממותו ואילך הא דמני ר' חייא בכולן
אני קורא בהן האסורה לזה מותרת לזה אבל שיתא צבי דרישא לא משום
דבתו כיון דבאונסין קא משכחת לה בנשואין קמייירי באונסין לא קמייירי
לא כמו שפירש בקונטרס דלמתינתין קאי הא דקאמר בנשואין קמייירי ולא
באונסין דא"כ היינו בת אשתו וכדלמרינן נמי לקמן (ד' ט): מנא אמו
אילימא נשואת אביו היינו אשת אביו ועוד דבהדיא אמר בגמרא בתו הוואיל
ואמי מדרשא חביבא ליה והיינו בתו מאנוסותו ועוד לאצ"י דלמרינן דרבי
חייא אכולה מתניתין קאי ע"כ איירי באונסין אלא יש לפרש בנשואין
קמייירי ר' חייא דהכי משמע מילתיה דרבי חייא בכולן אני מואל בהם
ביתר וברגילות האסורה לזה מותרת לזה אבל מתניתין איירי ספיר
באונסין (א) ונראה לר"י דליכא למימר דמתניתין דקמני בתו איירי
באונסין ולא קאמר בגמרא כיון דבתו בנשואין לא משכחת לה בנשואין
לא מלי קאי בתו אפ"י משכחת לה בנשואין לא מלי קאי אכולה צבי דמנא:
אשת אחיו באמו. משמע הכא באשת אחיו מאמו ש"פ (לקמן ע"פ נשים:
(ב) א"ל לקמן ע"פ נשים: (ב) א"ל לקמן רוצה לומר הכי בנשואין קמייירי
כלומר במקום דשין נשואין קמייירי אבל במקום דלא שין רק אונסין לא
קמייירי ובתו שייכת בנשואין וא"ל קמייירי בה מתני' וא"ל מנה לן הא
דפריש בין ממנו בין מחמת לדמא דווקא אשה ובתה אבל לא בתו ואין לומר
דנפקא ליה מכל שכן דהא אמרין בפ"ב (בב): אין עושין מן הדין גבי
אחותו דלא יליפין בת אביו ובת אמו מ"ש דבת אביו או בת אמו. וי"ל
שאיני (הכא) (הכא) דכתיב מולדת בת או מולדת חוץ ומתרגמינן בת
אבין דילדא מן אבין מן אחתה אחרינהו או בת אבין דאחילדא מנגבר
אחוקן. משמע דקרא לא מייירי רק בבת אביו או בת אמו לחד אבל הכא
לא כתיב מעוטא וא"ל שפיר נפקא לן בתו מחמתו מ"ש דבת אשתו
שאניה בתו ואין זה רק גלוי מלחא בעלמא (א) דודאי משמע בכל ענין:
(ב) והבא בירושלמי (פ"ב) דבכורים וכן שאלת חב"מ מודיעו שחייב כרת
פירוש משום שכבר עבר חמשים ומשי דמת פתחוס וכו' ומ"ל פיר' לימא
שנינו יהיו נכמרים לפירוש הקונטרס דכרת הוי כמו עבירי אבל לפירוש
דפרישתו ניחא ויש לדמות דמייירי התם שאין לו נשים או שיש לו נשים
גדולים (ד) שאין מתים בעון אביהם (שבת לב): לפי שאין אחוזים מעשה
אבותיהם ביניהם ותו לא חיי להו להילד. ועוד יש להביא [באיה] מדלמרינן
במ"ק כ' היולת בן חמשים עבדלח יומא טבא גרובין

(א) ופי' מ"ק כח: ד"ה
בלגן. (ב) ופי' א' א' ס"א
אילו מהש"ל. (ג) לקמן
(א) ופי' ב' ב' ד"ה
לא מיבעיא וכו'. (ד) נבשנת
דף כה: (ה) ופי' ע' ע' ס"א
שנת כה. ד"ה כרת,
(ו) ולפינו הגירסא רבא,

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אחרתו מאמו
וב' וילפינן לקמן ד' ח
ע"כ: תוס' ד"ה אשת
אחיו מאמו וכו' יש בה
בב"ב. עין כתיבת ד' ד'
ע"כ מ"ה אשת אחיו:

דלמרינן נפקא ליה מכל שכן דהא אמרין בפ"ב (בב): אין עושין מן הדין גבי אחותו דלא יליפין בת אביו ובת אמו מ"ש דבת אביו או בת אמו. וי"ל שאני (הכא) (הכא) דכתיב מולדת בת או מולדת חוץ ומתרגמינן בת אבין דילדא מן אבין מן אחתה אחרינהו או בת אבין דאחילדא מנגבר אחוקן. משמע דקרא לא מייירי רק בבת אביו או בת אמו לחד אבל הכא לא כתיב מעוטא וא"ל שפיר נפקא לן בתו מחמתו מ"ש דבת אשתו שאניה בתו ואין זה רק גלוי מלחא בעלמא (א) דודאי משמע בכל ענין: (ב) והבא בירושלמי (פ"ב) דבכורים וכן שאלת חב"מ מודיעו שחייב כרת פירוש משום שכבר עבר חמשים ומשי דמת פתחוס וכו' ומ"ל פיר' לימא שנינו יהיו נכמרים לפירוש הקונטרס דכרת הוי כמו עבירי אבל לפירוש דפרישתו ניחא ויש לדמות דמייירי התם שאין לו נשים או שיש לו נשים גדולים (ד) שאין מתים בעון אביהם (שבת לב): לפי שאין אחוזים מעשה אבותיהם ביניהם ותו לא חיי להו להילד. ועוד יש להביא [באיה] מדלמרינן במ"ק כ' היולת בן חמשים עבדלח יומא טבא גרובין